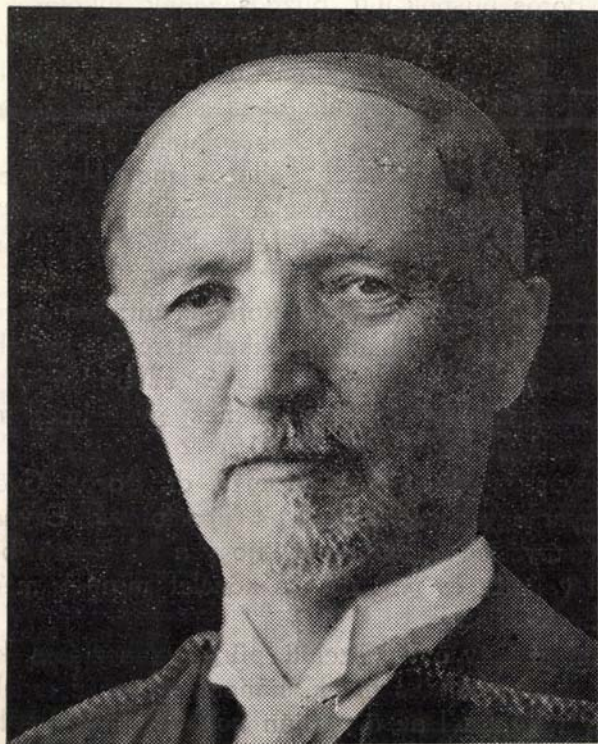

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

anczédi Pál lelkesz ur
u. ~~Prisztup~~ *Prisztup* Unit. *Közlöny* *egylet*

Dr. BOROS GYÖRGY
unitárius püspök

Köszöntés nyolcvanadik évfordulón.

Április 24-én névnapjának 80-ik elkövetkezését ünnepelte dr. Boros György, unitárius püspök. Az ünnep túlnőtt nemcsak a családi, hanem az egyházi kereteken is. Erdély fővárosának minden jelentősebb, tevékeny magyar szervezete kifejezte nagy-rabecsülését és jókívánságait az unitárius főpásztor előtt. György napján a magyar együttérzésnek, szeretettel és ragaszkodással teljes találkozásnak volt középpontja a főpásztor hajléka.

Az ünneplésen kifejezett tisztelet, szeretet Erdély egész magyarságának lelkét méltán töltik a nagy évfordulón. Mert dr. Boros György hosszú életén át nemcsak egyházának volt nélkülözhetetlen vezéralakja, hanem nemzetének is mindenkor lelkes, önfeláldozó fia volt.

Az unitárius egyház belső szervezését, egyháztársadalmi kiépítését már kora ifjúságában megkezdte. A Dávid Ferenc-Egylet, dr. Boros püspök ifjú buzgóságának alkotása, a mult hetekben ünnepelte meg ötvenéves munkásságát. A nagyemlékű Ferencz József püspök oldalán dr. Boros György az egyházi életnek legfontosabb feladatait, legsúlyosabb terheit hordozta vállán. Újabb meg újabb kapcsolatokat teremtett a külföldi hitrokonokkal, nemzetközi vallásos mozgalmakban képviselte egyházát, Amerika és Anglia lapjaiban, folyóírataiban ismertette hit szabadság alapján fényeskedő erdélyi magyar hitéletet.

S mindezek mellett résztvett korának minden nemescélú nemzeti mozgalmában. Mindíg azokkal harcolt egy táborban, akik eszmények után indultak a fejlődés szabadságát, a köz-erkölcs tisztaságát, az igaz értékeknek győzelmét tartották nemzeti hitvallásuknak.

A magyarság sorstörésének idején dr. Boros György az erdélyi magyar egységnek lett lelkes apostolává. Egyházának azzal adott súlyt és jelentőséget, hogy a felekezeti békének szent ügyét vallotta és munkálta a közélet minden megnyilatkozásában.

Amikor néhány évvel ezelőtt püspökválasztásra került a sor, nemcsak az unitárius hívek, hanem az egész erdélyi magyarság egyértelemmel az ő pártján volt. Az unitárius hívek a nagy érdemeket akarták a püspöki méltósággal elismerni és méltányolni, a bölcs tapasztalatokat akarták az egyház válsá-

gos küzdelmeinek megvívására biztosítani. Dr. Boros György számára ez a küzdelem annál nehezebb volt, mert a hatalom nem egy lépését félremagyarázta, külföldi kapcsolatait, szellemi és erkölcsi téren ápolt összeköttetéseit rovására írta. A gyanukeltségből, ellentétek szításából élő újságok szinte állandó célpontjuknak tekintik és sokszor méltatlan támadásokban részesítik.

A bátorsággal megvívott harcok és felelősség vállalások során tekintélye és népszerűsége egyre növekedett. Külsőleg is tiszteletet parancsoló egyenes alakja, fáradhatatlan buzgalommal, kimeríthetetlen jóakarattal, az isteni igazságba vetett hit hevületével égő lelke ma egyik legkimagaslóbb irányműtatója az erdélyi magyarság életének! A nyolcvanas évfordulón az egész erdélyi magyarság meghatódással és hálás szeretettel néz föl arra a fényben úszó magaslatra, ahová dr. Boros György, unitárius püspök az igaz érdemek lépcsőjén felemelkedett!

A nyolcvan éves Dr. Boros György püspök ünneplése.

Dr. Boros György püspök, az unitáriusok fáradhatatlan és mindig lelkes püspöke április 24-én ünnepelte nyolcvanadik születésnapját és nevenapját. Nem egyéni ünnep ez a nap és nem is csak az unitárius egyház belső ügye, hanem az egész magyar társadalomé, azé a magyarságé, amelyért Boros György püspök számtalanszor sikra kelt és akkor sem riadt vissza, amikor a legélesebb sajtótámadások érték. A nyolcvanesztendő püspökről senki sem olvashatja le azt a nyolc tizedet, mely a mai nappal kerekedett ki a háta mögött; fiatalos, lelkes és éppen olyan egyenes, mint egyénisége és tettei. Ezt megállapították azok is, akik üdvözlésére siettek.

Délelőtt a küldöttségek hivatalos üdvözlései előtt a püspöki család tagjai, a rokonok jöttek el szeretetükkel és szerencsekívánataikkal. A meleg üdvözletekre meleg szavakkal felelt a püspök. A küldöttségek sorában elsőnek a római katolikus egyház küldöttei jelentek meg a püspöki lakásban, hogy *Incédy-Joksmann* Ödönnel az élükön egyházuk szolidáris munkásságát és szeretetét tolmácsolják Boros Györgynek. Az üdvözlő szavakra a püspök meleg szavakkal válaszolt. Csak most látjuk, milyen jótétemény volt, hogy sikerült egyetértést teremteni a különböző felekezetek között, — mondotta és érzett hangján, hogy valóban lélekből beszél, kisebbségi egymásrautaltság, összefogásnak szükségérzete vezetik szavait.

Az Erdélyi Irodalmi Társaság részéről *Gyaluy Farkas Waller Gyula* és *Gyallay Domokos* üdvözölték a püspököt, majd az unitárius nőszövetség küldöttsége következett a sorban, Özv. dr. *Csathó Pálné* az unitárius asszonyok nevében virággal köszöntötte *Boros Györgyöt*, aki mosolyogva és kedvesen mondott köszönetet ezért. Az unitárius egyház és intézmények nevében *Szent-Iványi József* főgondnok mondott meghatott hangú beszédet, amelynek szavai közül kiérzett kisebbségi sorsunk súlyos problémáinak, annak a helyzetnek, amely fáradhatatlan munkát és energiát követel, minden szomorúsága. A *Mária Valéria* ávaleánynevelő intézet nevében mondott pár-szavas beszédet egy kislány, de ez még korántsem jelentette azt, hogy az üdvözlések befejeződtek. A csengő percenként zendült meg egyre, a küldöttségek egyre érkeztek, hogy városunk társadalmának szeretetét tolmácsolják a nyolcvanesztendő püspök előtt. Megjelentek a reformátusok kiküldöttei, valamint a társadalmi és vallásos egyesületek vezetői is.

A Mária Valéria árvaház üzenete.

I.

Arany-lelket üdvözölni
Hálászóval jöttünk mi,
Jótevőnk s főpásztorunknak,
Örömteljes ünnepén.

II.

Más is várt az alkalomra,
Számontartva e napot, —
Minden hálás tisztelője,
Ki szívére hallgatott.

III.

De még inkább vártuk mi ezt
A sok hálás szív között,
Mert tudjuk, hogy pártfogónk az,
Kit a versem felköszönt.

IV.

Hála, áldás jó szívének!
Mert segít és véd minket.
A kis Jézus bő kegyelme
Gazdagítsa s áldja meg! Éljen, éljen!

Templomszentelés Bihoron.

Unitárius testvéreink bizonyára sokat hallottak már, vagy olvastak épen a Közlöny tudósításaiból is arról a mozgalomról, amely ezelőtt mintegy két évvel indult meg a Királyhágón túl. Ez a mozgalom most már valósággá érett. Az elvetett mustármag megerősödve, megizmosodva, hatalmas fává terebélyesedett s az unitárizmus lobogója diadalmasan megy előre a hit és erkölcsi élet útjain, Istenországa megvalósítása felé.

Élő bizonyítéka ennek az, hogy rövid két esztendő leforgása alatt, a hívek annyi megpróbáltatása után is, a legmeszebbmenő áldozatok árán, a falu legszebb helyén, templomot építettek. E gyönyörű kis Istenháznak felszentelésére indult el mélt. és főtiszt, püspökrunk, Ürmösi Károly esperes, Hadházy Sándor egyh. tanácsos és Rázmán Mózsi lelkész, gazd. titkár kíséretében, május 11-én Bihorra.

A bihori új templom.

Az Oradea felé memő gyorsvonat pont délbe 12 órakor érkezett be az állomásra. Ott abban a kedves meglepetésben volt részünk, hogy a Perronon népes küldöttség várt; az oradeai unitárius híveink nagy többsége megjelent és Perédi György egyh. tanácsos szívből jövő őszinte szavakkal üdvözölte a

püspök urat és kíséretét. Az állomásról oradeai híveink kedves meghívására a városba mentünk, ahol egy néhány felejtethetlen órát töltöttünk el. Délután 3 órakor indultunk el Bihar felé, ahová fél 4 órakor meg is érkeztünk. Az állomáson szinte nem várt fogadtatásban volt részünk. Már a vonat beérkezése előtt hatalmas tömeg tünt fel. A bihori lelkész, Komjátszegi Géza, állott a várakozó sokaság élén, amelyben festői szépségben és rendben 32 felvirágozott lovaslegény képezte a bandériumot.

A lelkész meleg szavakkal üdvözölte a püspök urat, annak a kimondhatatlan örömének adva kifejezést, amelyet érez akkor, amikor az unitáriusok ősz püspöke nem kímélve fáradtságot, Bihar földjére lép. hogy saját szemével lássa azt az erőfeszítést, azt az építő munkát, melyet abban az elszigetelt helyzetükben is hívei folytatnak. Bereczky Dániel gondnok és Zöld István tanító üdvözlő szavai után a püspök úr meghatottan mond köszönetet a kedves fogadtatásért, s egyben végtelen nagy lelki gyönyörűségének ad kifejezést afölött, hogy valóban és őszintén ragaszkodnak hozzá és az Egyházhöz hívei.

Ezután kocsikon elindult a menet a templom felé. Az úton két diadalkapun mentünk keresztül. A sok virág olyanná tette ezt a bevonulást, mint Jézus bevonulását Jeruzsálembé virágvasárnapján.

Megérkezve szíves vendéglátó házigazdánk, Szabó József udvarára, ahol a házigazda maga üdvözölte a püspök urat és kíséretét kérve, hogy érezze mindenki jól magát s tekintse szerény hajlékát otthonának.

Püspök úrunk megköszönve az üdvözletet, majd a lovaslegények csoportjához fordulva, legnagyobb elismerésének adott kifejezést az ifjúság lelkesedéséért.

Rövid pihenő után, az újonnan épült iskolateremben, mintegy 100—110 közgyűlési tag részvételével püspöki vizitációt tartottunk.

Püspök úr elnöki megnyitója után kijelöli a vizsgálószerk jegyzőit, Komjátszegi Géza helybeli lelkész és Rázmán Mócsi személyében. Ürmösi Károly köri esperes rendre felteszi a kanonikus kérdéseket, melyekre a lelkész és kebli tanácsosok legkielégítőbb feleleteket adták. Közben esperes ünnepélyes keretek között beveszi az esküt Ungvári Imre kovácsi földbirtokos, kebli tanácsos afiától. Tekintettel arra, hogy Bihar földjén ez volt a legelső püspöki vizitáció, a hívek lelkére igen kedvező és mély benyomást tett. Egyhangúlag megígérték, hogy nemcsak hívek lesznek egyházukhoz, hanem minden anyagi támogatást is megadnak, hogy a jövő isk. év elején felekezeti iskolájukat is megnyíthassák. A közgyűlés a püspök úr imádságával ért véget.

Másnap, május 12-én, vasárnap reggel az egész falu ünnepi díszben várja a nagy eseményt. A templom gyönyörűen díszítve, már kilenc óráját telve van, akik nem értek be, azok az uccán állva várakoztak. Pont 10 órakor a Brassai-féle orgona hangjai mellett püspök úr, Ürmösi Károly esperes, Rázmán Mózsi lelkész és Komjászegi Géza helybéli lelkész palástosan, Bereczky Dániel, Szabó József, Perédi György, Hadházy Sándor, Vince Lajos, Balla Dezső és Vajda Péter kíséretében megjelennek a templomban. A gyönyörűen sikerült kezdő és alkalmi énekek elhangzása után Komjászegi Géza imádkozik. Ima után a D. F. vegyeskar éneke közben Ürmösi Károly esperes emelkedik a szöszékre és tartja meg igen nagyhatású alkalmi beszédét.

A beszéd után Szűcs Iluska nagyváradi úrleány énekel két nehéz darabot Szabó Ica orgonaművésznő kíséretében.

Ezután a legnagyobb figyelem közepette dr. Boros György püspök tartja meg felszentelő beszédét, melyhez alapigéket az Apostolok cselekedete 16-ik részének 9. és 10. verseiből vette. „Jer által Macedóniába és légy segítségül nekünk...” „Bár 80 esztendő vagyok, de szívesen jöttem, hogy lássalak és hirdessem néktek az evangéliumot, megértvén azt, hogy az Úr hívott engem...” kezdte igen nagyhatású, mély gondolatokkal és atyai tanácsokkal telített beszédét.

A beszéd befejezése után felszentelte a templomot, mely az egyisten tiszteletére épült itt ezen a földön, ahol ezelőtt, mintegy három- és félszáz esztendővel Dávid Ferenc oly meggyőző hittel hirdette azt, Mélius Péterrel szemben, hogy csaknem az egész ország fejedelmével együtt az ő követője lett.

A felszentelő beszéd után Komjászegi Géza adta elő bihori templomépítésének történetét a legnagyobb részletességgel, Mindenekelőtt kiemelte azt, hogy a felszentelt hajlék felépítéséhez a bihori unitáriusok apraja-nagyja a legnagyobb készséggel járult hozzá. Az eszme megvalósítása azonban úgy volt lehetséges, hogy Szabó József és neje a saját telkükből egy részt adtak, amelyen a templom felépülhetett.

Miután lelkész névszerint köszönte meg mindenkinek a fáradhatatlan munkásságot, Rázmán Mózsi mondott alkalmi úrvacsorai agendát, mely után a püspök úr személyesen osztott kenyeret mindenkinek.

Ezután a hivatalos üdvözlések következtek. Bihar vármegye képviselőjében az orodeai szolgabíró mondott üdvözlést román nyelven. Komjászegi Géza az egyházközség nevében, Zöld Istvánné a D. E. Nőszövetsége nevében, Perédi György az orodeai unitáriusok képviselőjében, Zöld István a D. F. Vegyeskar nevében, Bereczky Dániel gondnok a keblitanács képviselőjében köszöntötte elsősorban püspök urat, azután Rázmán Mózsi lelkészt, mint aki először hirdette, Bihar-

községben az unitárius hitet. A zsidóhitközség nevében Egri Lukács köszöntötte a püspök urat. A helybeli lelkész felolvasta Dr. Ferenczy Géza egyh. főgondnok üdvözlő levelét és Dr. Kiss Elek teol. tanár üdvözlő táviratát. Püspök úr meghatottan külön-külön felelt mindenki üdvözlőjére s különös nagy elismerését fejezte ki a Nőszövetség áldásos munkájáért és a D. F. Vegyeskar vezetőjének és minden egyes tagjának azon szép énekekért, melyekkel az ünneplő gyülekezetet gyönyörködtették. „Megáll az Istennek Igéje” magasztos hangjai mellett fejeződött be 2 óraker a délelőtti ünnepség.

Ezután bankett következett a Gazdakör összes termeiben. Az érdeklődés akkora volt, hogy a nagyterem nem tudták befogadni a banketten résztvenni óhajtok tömegét. A bankett lefolyása alatt püspök úr mondott pohárköszöntőt, felköszöntve az ország királyát és kormányát. Perédi György köszöntötte Dr. Boros György püspök urat, mint aki Dávid Ferenc óta az első, hogy hivatalos minőségben azon a részen megjelent. Ürmösi Károly esperes a bihori hívek s különösen gondnok afiára mondott köszöntőt. Jgen szép és nagyhatású pohárköszöntőt mondott Hadházy Sándor, az örök fiatelemler a nőnemre, Kojátszegi Géza a felekezeti béke állandóságára, Zöld István, Perédi Györgynek mondott köszönetet támogatásáért, Vince Lajos, Bihar volt és jelenlegi unitárius lelkészéit Rázmán Mózsit és Komjátszegi Gézát köszöntötte. A helybeli pénzügyigazgató román nyelven tartott pohárköszöntőt, beszédeben kifejtette afölötti örömét, hogy egy újabb egyházi alakulat csak erősítheti az ország alapját és talpkövéit.

A püspök úr záró szavai után ismét a templomba mentünk, ahol istentiszteletet tartott Ürmösi Károly esperes, énekelt Szücs Iluci, szavalt Zöld Ilona, énekelt D. F. Vegyeskar, majd záró beszédet mondott Dr. Boros György püspök, melynek keretében igen találóan mondotta el az oredei disputáció történetét és olvasott fel egyes részeket Dávid Ferenc és Méliusnak vitájából, Hadházi Sándor egyh. tanácsos afia.

Végül a püspök úr megáldotta a gyülekezetet, kérve a hílhűséget annak minden egyes tagjától.

Délután istentisztelet után püspök úr és kísérete meglátogatta azt az igen értékes 2 és fél holdnyi területet, melyét Bereczky Dániel gondnok temető céljára az egyháznak adományozott. A nagylelkű adományozónak püspök úr köszönetet mondott, közben rámutatott, mint példára Berde Mózsia és Augusztinovich nagy alapítóinkra.

Este résztvettünk az igen jólsikerült táncmulatságon. Be-fejezésképen csak annyit, hogy a legmesszebbmenő elismerés illesse e helyről is Komjátszegi ifjú lelkészünket, aki egy évi apostoli munkássága eredményeképen ezt a gyönyörűséges napot szerezte. Mert igazi apostoli munka az övé, hiszen nem

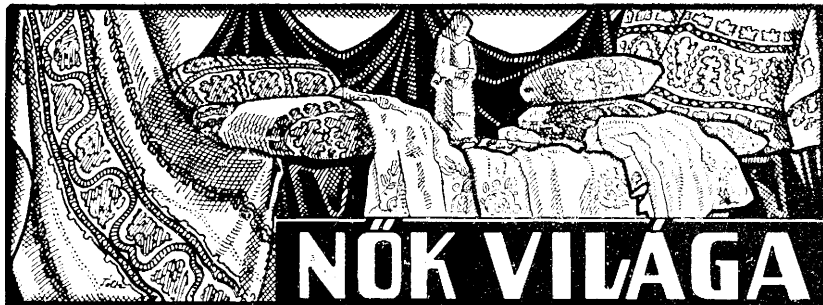
az az anyagiakért dolgozik, hanem azért, hogy a felgyúladt világosságot diadalra vigye. De elismerés és hála illeti meg az egyházközség minden egyes tagját, akik lelkészük mellé állva kitaró munkával munkálják Istenországát. Akik ott voltunk mindannyian éreztük az igaz magyar vendégszeretetet, melyben egymással versenyre kellve igyekeztek kellemessé és feledhetetlenné tenni ottlétünk idejét: Bereczky Dániel feleségestől, Szabó József feleségestől, Székely Sándor családotól és mindenki, aki szívvvel lélekkel részt vett az ünnepségeken. R. M.

Ötven év fordulóján.

A D. F. E. 50 éves jubileumára írta: VÁRI DOMOKOS.

Örömhürt pengető, örömdobot verő
 Víg szívvel idézlek te félszázados múlt,
 Sudárba szökkenő, virágbimbós erdő
 Minden virágos fád megnőtt, az égre nyúlt.
 Dávid Ferenc Egylet! múltán ötven évnek —
 Virágid közt milyen szép gyümölcsök érnek! . . .
 Dávid Ferenc lelke ápolja a fákat,
 Szellemkéz simogat gyümölcsöt, virágot,
 Ebbe az erdőbe gonosz bárd nem vághat,
 Elindul az erdő, terem új világot!
 Erben az erdőben aranykürtök szólnak,
 Zengik, hogy élni kell, az igaznak, jónak!
 Minden kürt azt mondja, hegyről, hegyre zengi,
 Hogy itt lakik az Úr, az egyetlen Isten,
 Ő hozzá hasonlót nem ismerhet senki.
 Ő egyedül való, neki társa nincsen!
 Ő csak csupa jóság, megáldó szeretet,
 Ki életúton előre vezethet.
 Aranykürtök mondják, hogy a gyümölcs száza
 Lelked kertjébe hull, hogyha megkívánod,
 Vágyad, sóhajlásod szellője csak rázza,
 Gazdag lesz a lelked, betelik az álmod.
 Dávid Ferenc egylet: itt jóban nincs mérték
 Mindenik ajándék holtig tartó érték!
 Egy Istennek hite, szeretet hatalma,
 Igaz becsületnek gátvágó ereje,
 Melyen a halál is rut kudarcot vallna,
 Bár éltünk ajtaján hívogatón verne,
 Holtig tartó érték: Bocsánat, alázat,
 Mikkel a bűn soha sárba nem gyalázhat.
 Tudás, életerő, bátorság, reménység,
 Mikkel a boldogságtornya égis épül.
 Mikkel reánk borúl védelmezőn az ég

S minden könnymosott arc rügyogón kiszépül,
 Önbizón hirdeti minden emberlélek,
 Enyém a győzelem, semmitől sem félek!
 Minden koldusbotból aranypálca válik,
 Rongyból királyi mez, ellenségből testvér,
 Az ember az embert szereti halálig,
 Vasütést egymásra többet soha nem mér.
 Dolgozik s aközben imát rebegve mond,
 Az ég kékebb, szebb lesz s megszűnik ezer gond.
 Örömdobot verve, örömhúrt pengetőn
 Idézünk félszázad sok gondja, viharja,
 Szent értékeidet örökre éltetőn,
 Dávid Ferenc lelke paizsként takarja.
 Jöjjön új gond, vihar, mozgasson meg hegyet!
 Te légy sziklavárunk Dávid Ferenc Egylet!
 A mi zengő erdőnk, mely egek felé néz,
 Hol virág pompázik s aranykürtök szólnak.
 Hol minden kicsiny ág virágtól oly nehéz,
 Hol visszhangja támad minden nemes szónak.
 Ezt a zengő erdőt tarísa meg továbbra,
 Jövő reménysége, múltnak szóló hála!
 Aranykürt hadd szólja, világhírül adja,
 Hogy Dávidnak lelke fáklyaképen lobog,
 Az egy Isten hívők kicsinye és nagyja
 Szíve egyet akar, forrón összedobog,
 Egyet akar: élni, csak boldogan élni!
 Mindennap csak szebbet, csak jobbat remélni!
 Csak jobbat, csak szebbet, hol haragvihar nincs,
 Hol! kéz kézbe símúl testvéri melegen,
 Ahol ismeretlen minden kolduskilincs,
 Hol egysorban állnak százan, vagy ezeren
 Hol Jézus győzelmén lobogót emelnek
 S igaz Istenhittel a szívek megtelnek.
 Zsoltárt énekelnek és mennek előre,
 Ajkukon, szívükben Dávid Ferenc neve.
 Gondolnak Dávára, kőre.
 Tordára, mely hitben szabadságot teve,
 Hívek vallásukhoz... áldoznak is érte:
 — Áldjon meg az Isten Dávid Ferenc népe!

A D. F. Unitárius Nők Orsz. Szövetségének hivatalos rovata.

A londoni Channing-Főiskola 50 éves jubileuma.

Fő, vonzó ereje az angol leánynevelésnek a különböző fokozatokban rejlik. Sok és változatos típusú iskolákat engedélyeznek, melyeknek mindenike hozzájárul az angol nép intellektuális életének gazdagításához. Kevés más országban állhatna fenn egy olyan iskola, mint a Channing-Nevelőintézet, mely megvalósította alapítójának, Sharpe Matilda kisasszonynak határozott kívánságát, hogy adjon az unitárius lelkészek leányainak és mindazon családok gyermekeinek, kik értékelni tudják és megosztják az ő nézeteit a liberális nevelést illetőleg, egy oly iskolát, melyben hármass ideálért küzdhetnek: az igazságkeresésért, a valódi szépért és az önzetlen odaadásért, mellyel az emberiségnek szolgáljanak.

Bölcs előrelátással megszerzett egy házcsoportot London északkeleti külvárosában, a highgate-i dombon és azonnal hozzákezdett az épületeknek iskolává való átalakításához, nagy gonddal ügyelve, hogy kellő világosság, fény, kényelem legyen úgy a hálószobákban, mint a tantermekben és sok-sok szabadter, gyepek a különböző sportok számára. A házcsoport felesleges épületeit bérbe adta s a bevett összegből alapítványokat létesített ösztöndíjas növendékek részére.

Az iskola az első években teljesen független volt minden állami beavatkozástól, sőt ma sincs sem az államnak, sem a községnek semmi beleszólása a tanítási tervezetbe. A tanügyi bizottság küld ki ugyan időnként inspektorokat, kik meglátogatják az intézetet de mindenben helybenhagyják a felügyelő-bizottság intézkedését. Az utóbbi bizottságban sok ismerős nevet találunk, mert képviselve vannak ott a legelőkelőbb unitárius családok: a Lawrencek, Martineauk, a Montgomoryek; ott látjuk Mrs. Morley nevét, ott Sir Charles Odgers-t és négyet a Sharpe-családból, az alapítónak leszármazottjait. Sharpe Matilda, bár az iskola feletti legfelsőbb uralmat magának tartotta fenn, az intézet élére igazgatónőket helyezett. Ki ne ismerné a régi magyar ösztöndíjasok közül a Daugerfield Eleonora, a Hawkins Madelaine és Talbot

Lilian nevét, míg a fiatalabbak már a jelenlegi igazgatónőre, Haigh Alice kisasszonyra emlékeznek tisztelő szeretettel.

Az iskola eleinte kizárólag bentlakásra volt berendezve, csak később nyílt meg bejáró növendékek részére is, de má is nagyrészt internátusi szellemben fejlődik tovább, rendkívül sok gondal rendezi a felolvasásokat, hangversenyeket, kirándulásokat, társasösszejöveteleket és amit talán legelsőnek kellett volna említenem: az iskolai istentiszteleteket.

A világháború nehéz éveit az iskola is megérezte, de szellemében, karakterében semmit sem változott, sőt évek folyamán kibővült kémiai laboratóriummal, új dolgozószobákkal és könyvtárral. A nagylelkűségben kifogyhatatlan Sharpe család adományából épült fel 1926-ban az új diszterem (Hall), meg egyúttal tornaterem is, ahol a remek Steinway zongora hangjai mellett gyakorolják a növendékek a legújabb rithmikus torna gyönyörű, festői mozdulatait.

Sajnálom, hogy nem mutathatom be kedves olvasóimnak a pár nappal ezelőtt kapott szép képeket, hogy fogalmat alkothassanak maguknak mindarról, amit az iskola nyújt, tágos játszótérrel, árnyas kertjével, melybe most legújabban úszodát akarnak építeni.

Az iskola fejlődésében nagy részük van a régi növendékeknek, kik gazdag adományaikkal ösztöndíjakat létesítenek s minden újabb mozgalomhoz hozzájárulnak.

A jelenlegi igazgatónő legutolsó, f. é. április 30-án hozzám intézett levelében felszólítja a magyar volt tanítványokat is, kik a Skarpe Emilia ösztöndíjat élvezték, nem volnának-e hajlandók közösen egy nagyobb összeggel a jótékony adakozók sorába állani?

Erre a kérdésre még nem adtam választ, de gondolkoznunk kell fölötte. Erre még visszatérünk az Unit. Közlöny egy másik számában.

Most még csak annyit, hogy az így kibővült és tökéletesített iskola, mely érettségire készít elő és képessé teszi az arra hivatottakat, hogy az egyetemi tanulmányokhoz szükséges felvételi vizsgát letegyék, ez év júliusában fogja nagyszabású keretek között megünnepelni fennállásának 50 éves jubileumát, halálával adózva nemeslelkű alapítójának, Sharpe Matildának. Az intézet kedves igazgatónője szeretettel hívja a magyar régi növendékeket ez ünnepségre. Levelét azzal végzi, hogy fiatal lelkészünket, Ferencz Józsefet hallotta nagyon érdekesen beszélni az Essex Hall-ban tartott összejövetelen és meg is hívta a júliusi évfordulóra.

Ch. H. O. G.

Országos Szövetségünk mult számunkban jelzett körlevelére, mint rendesen a *treiscaune-i körből* kaptuk az első választ. Lelkes elnöknője azt írja: „A Missio Barátok kör-“ének megszervezésére minden lehetőséget fel fogok használni és minden arra való eszközt igénybe veszek, hogy a treiscaunei kör mindenik nőszövetsége részt vegyen e nemes akcióban. A napokban küldöm szét a júliusban tartandó köri közgyűlésünkre vonatkozó körlevelet és

már ebben a körlevélben beindítom a megszervezés eszméjének ismertetését. Közgyűlésünkön aztán személyesen is megtárgyaljuk és az elért eredményt jelenteni fogom közgyűlés után.

E levélből örömmel értesülünk arról is, hogy úgy *Aita Mare*, mint *Arcus* kulturházat épít, és ha készen lesz új egyleti helyiségük, gazdasági tanfolyamot is hajlandók rendezni. Arcus külföldösen alkalmas hely e célra, tekintve, hogy 8 közeli egyházközségünk leányait lehet ott összecsoportosítani.

A diciosanmartini Unitárius Nők Szövetsége május 10-iki kezdettel az Unitárius Kulturteremben „kalo'aszegi, buzsáki, matyó, torockói“ és székely szöitesekből kézimunkniállítás rendez. A kiállítás iránt megyszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. A három napig tartó kiállítás alatt ötletes műsor szórakoztatja a látogatóközönséget. Részletes ismertetésére még visszatérünk.

A cluji nők Szövetsége mint az elmúlt években, úgy az idén is május közepén templomi hangversenyt rendez.

Sinkóné Fogarasi Klára külföldi tanulmányúttjáról hazatérve, pünkösdkor hangversenyt rendez a cluji nők Szövetsége javára.

BIBLIA ÓRA

Első héten olvasd: János ev. 1. rész 1—14. v. Aki Jézust követi, nem jár sötétségben, mert az evangelium világosság, a fénynek teljessége. Ez a nagy igazság világít felénk biztatóan a mának sötétségében is. Aki bizonytalanul jár az élet zürzavarában, aki szédül a meredek oldal szélén, aki félénken tapogatódzik a mind sűrűbb homályban, az vegye csak a kezébe ezt az evangeliumi részletet, hogy elmuljon minden kételye, minden nyugtalansága. „A világosság eljött a világra“, Istennek szava és igazsága ki ömlött az emberiségre. Istennek szava, Istennek igazsága mindennél több, mert eligazít a legnagyobb sötétségben is. Istennek igazsága maga is isteni, amely ott volt a világ teremtésekor és ott lesz, amikor minden a semmibe hull vissza. Isten igazsága örök, felülmulhatatlan, nagy valami. Minden elmulhat, de ezek az örök igazságok romolhatatlanok. Ezeknek fénye a mi szegény emberi életünknek a csillaga. A hajósok nem tévednek el a tengeren, ha messziről felcsillan a világítótorony tüze. Mi is megtaláljuk életünk értelmét, ha az örök igazságok fénye egyszer megvillan a szemünk előtt. Keressük a fényt, hisz ez a fény testté lett, hisz ez a fény az embervilágban feltűnt egy bethlehemi csillagos éjszakán.

Második héten olvasd: Apostolok cselekedetei 9. rész 1—20. v. Vannak emberek, akiknek így tűnik fel a vilá-

gosság. Mikor az igazság üldözésére indulnak, hogy eltiporják azt, egy óvatlan pillanatban megjelenik előttük a világosság. Talán nem jól takarták el a szemüket, talán gyengék voltak a küzdelemben, de annyi bizonyos, hogy a sötétség szolgálja a világosság fiai lettek. A bűnnek, az önzésnek, a hatalmaskodásnak szörnyű erői tartják ma is lefogva milliók és milliók szemét. Nem akarnak látni még akkor sem, ha az igazság, a szeretet napfénye ott tündöklök előttük s mintegy az arcukba sűt a jóság sugara. Nem, ők rosszak, kemények, szívtelenek akarnak lenni, mert ilyeneké a világ dicsősége és minden java. Az igazság gyengeség — hangzik az ajkukról a vad harci ének és nekünk erő kell, hogy megszerezzük az élet minden sikerét, minden kényelmét. Segíthet e itt más, mint egy damaszkuszi fordulat? Amikor Isten a sötétség lovagjának felüti a sisakrostélyát s azt mondja: láss. Lásd meg, hogy én a világosság Istene vagyok és a fényben gyönyörködöm. A történelem folyamán Isten többször letör a sötétség zúgaiba és ablakot nyit a világosságra. Ez lesz a mi korunk sorsa is. Közeledik az Isten s a sötétséget fény fogja felderíteni.

Harmadik héten olvasd: Máté ev. 5. rész 13—16. v.

Máskor nincs szüksége Istennek ilyen hirtelen, robbanásszerű beavatkozásra. Hanem csak szép szeliden, egy csendes hang szárnyán suttogja az emberi lélekbe: Te vagy a világ világossága. Oh boldog az az ember, aki e hang hallatára ámulatba esik és kinyitja lelkét az égi harmat permetezésének befogadására. Fényből és napsugárból szőtt lelkek számára elég egy biztató szózat a hegyek oldaláról, a mezei liliomok és illatos szekfűk társaságából és ezek a lelkek felkelnek s indulnak a fény után. Arcukon visszatükröződik a napsugár, szemükből hangtalan szóval a békeesség beszél. Ők már az Istenéi, ők már a világosságéi. Ők már megérkeztek oda, ahol a fény nyomán áldás kél. Az ő lelkük világosságát a jó cselekedetek halk zenéje követi. Ezek a jócselekedetek nem kiabálnak, nem követelnek hálát, hanem csak hullanak szerteszéjjel, mint virág az utca porába s mutatják, hogy valaki járt arra s nyomán kinyílt a rózsa, illatosá lett a levegő. Oh, ha ilyenek tudnának lenni, oh, ha az evangélium hangjára mi is ámulatba esnénk és a világosság lovagai lehetnénk! Nézzük minél többet az evangélium hősét, hogy a szemünk az áldott varázs büvkörébe kerüljön!

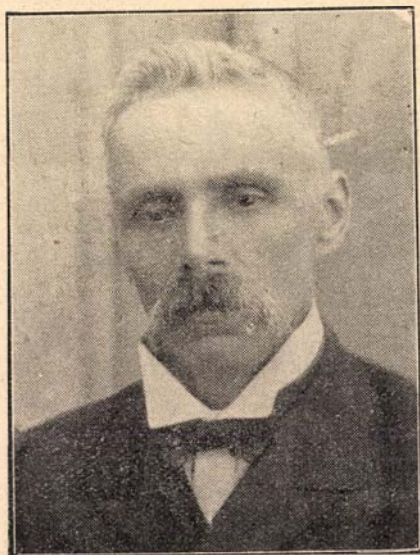
Negyedik héten olvasd: János ev. 18. rész 37—40. v.

Jézus azért született e világra, hogy bizonyosságot tegyen az igazságról. Ez az ő elhivatása, amelyet szívében hordozott. Aki elhivatását megérzi, az képes érte meghalni. Csak az olyan lelkek, mint Pilátusé volt, haboznak életüket egy gondolatra feltenni: Micsoda az igazság? Tűnődik az ilyen kétkedő emberfajta. Sötétben született, sötétben élt és sötétben hal meg anélkül, hogy érezte volna az igazság felemelő, isteni lendületét. Neki nem kell az igazság és a világosság. Neki Barabbás kell, a sötétség szolgálja.

Az az ő lelkének rokona, még ha pillanatnyilag a jószándék a világosság felé húzná is. Szomorú sors, keserves élet, szörnyű kilátás a jövőre. „Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szavamra“. Ez a halálba induló Jézusnak utolsó figyelmeztetése mihozzánk. Ez az ő végrendelete. Hallgass az igazságra s ne tűnődjél, hanem ragadd meg az igazságot. Micsoda ez az igazság? Maga a megtestesült, isteni Szeretet. Ez az evangelium egyetlen és legnagyobb igazsága. Hát ezt ne követnéd, hát e fölött kételkednél, e mellett ingadoznál? Ne tedd, ne tedd, ne légy Barabásnak, a tolvajnak rokona!
(Bibliás.)

A hűséges tanító képe.

Derzsi Gábor igazgató-tanítónak és unitárius énekvezérnek kívánok az alábbi sorokban emlékoszlopot emelni, mint a ki 44 évi fáradtságos buzgó munkájával méltóvá tette magát a halás

Derzsi Gábor 1860—1934.

emlékezetre. Az I. G. Duca-i temetőben díszes és jólgondozott sírban pihen 1931 június 26 óta. A nagy kegyelettel emelt sírkövön kevés szóból álló felirat van csupán, így: „Derzsi Gábor nyug. igazgató-tanító 1860—1934.“ A sírkő alján egy nyitott könyvön régi halotti énekeskönyvünk ezen jellegzetes mondata áll örök emlékeztetőül: „Nem késik a halál Sírbaejtő nyilával, Vénet, ifjat lemetsz kegyetlen kaszájával.“ Felesége nagyapjának az egy-

kori nagynevű Koronka József gimn. igazgató-tanár síremlékén van még fentnevezett temetőben nyitott könyv, azaz biblia, jelképezve a mélységes igaz hitet és vallásos, áhitatos kebelt, mely tulajdonság mindkettőnek díszje volt.

Vessünk egy futó pillantást a már Istenben elnyugodott Derzsi Gábor 74 évre terjedő életére. 1860 ápr. 15-én született Turdeni-n Odorhelymegyében, mely község századok óta oly sok jeles és kiváló embert világít és egyházit, adott egyházunknak és így magyar társadalmunknak. Édes apja, Derzsi József kántor-tanító volt, kinek felesége, Ürmösi Mária vala. Hétszer ringott a bölcső az egyszerű, békés és áldott mesteri lakásban. A legelső gyermek Károly, a híres Derzsi Károly tordai tanár, majd budapesti egyházközségünk legelső, érdemes, nagy tudományú és nagytekintélyű papja, ki 56 éves korában halt meg, utána Domokos turdai tanító, Dénes gazda, Mari Miklós György tanító neje, Nella, Nagy Elekné, Mártha, Gombosné, 7-ik és legkisebb Gábor vala. Az egy Károlyt kivéve, mind hosszú élettel voltak megáldva, Dénes 92 éves korában halt meg. A szülői házban és a helybeli hitvallásos iskolában szigorúan vallásos és erkölcsös nevelésben nőttek fel.

Gábor 1871-ben ment el I. G. Ducára, hol a gimnáziumi tanulmányok sikeres elvégzése után az állami képezdében 1879-ben tanítói oklevelet nyert. — Ez év őszén Martinusba ment tanítónak, hol majdnem három évig működött. Innen Soimosul-Micbe vitték 1882 február havában a községi két tanerős iskolába segéd-tanítónak 200 frt. fizetéssel, mely 1896 évig tartott, mely évben az iskola államosítatván, jobb fizetésben részesült. 1911-ben igazgató-tanítónak nevezetve ki, ez állásban működött 1923. április 1-ig, mikor is 44 évi nehéz és fárasztó, de gyönyörűsége és áldásos népnevelői munkálkodás után a jól megérdemelt nyugdíjjal nyugalomba lépett, mely nyugdíját Isten jóvoltából 11 évig élvezhette hű neje, szerető gyermekei és jámbor, kedves unokái körében, I. G. Ducán, takarékos, szorgalmas és munkás életük gyümölcséből emelt piactéri kényelmes hajlékukban.

Az a hosszú 41 év, melyet Soimosul-Micen töltött, nem repült el haszontalanul és nyomtalanul. Erre élő tanubizonyosság az, hogy halála alkalmával az ottani unitárius egyházközség igen nagy számban jelent meg részvéte, hálája és tisztelete kifejezésül temetésén Lőrinczi Domokos kiváló papjuk és Gálffy Dénes kántor-tanító vezetésével, kik mindketten megható, tartalmas beszédben méltatták az elhunyt öreg jó tanító érdemeit. Az egyházközség egyszerű székegyemberei és asszonyai szintén hálás kegyelettel adóztak rövid, megható beszédjeikben, melyet keresetlen szavakkal rebegtek el a nyitott sírnál, melyeknek elhangzása után egyen-egyen letették az egyház keretében működő különböző egyletek díszes koszorúit is, melyet magukkal hoztak az egykor szeretett és nagyra-becsült tanítómester sírjára.

Mivel vívta ki Derzsi Gábor népének, híveinek, tanítványainak ilyen önzetlen szeretetét, nagybecsülését, háláját és tiszteletét? Nem egyébbel, mint fájának és híveinek végtelen szeretetével, megbecsülésével, mely abban állott, hogy iskolában és azonkívül az életben és az életnek minden viszonylatában, minden tevékenységében oktatója, barátja, lelkes vezetője volt egész pályafutása alatt. Ő nem elégedett meg azzal, hogy növendékeivel pontosan és lelkiismeretesen foglalkozott az iskolában hanem, az iskola padjain túl is egy egész életen keresztül mindig és mindenben oktatta, tanácsolta, vezette.

Legyen szabad saját feljegyzését alkalmaznom erre vonatkozólag, hogy igazi népnevelői munkássága az utódok előtt bízótólag lehessen: „a rendes iskolai tanításon kívül, már pályám kezdetétől fogva olvasó-dalegylet, később gazdakört vezettem, ifjúsági egyesületet stb. vezetek. Az összejövetelek alkalmával a népet, ifjakat nevelő szív-, erkölcsképző, gazdaságot, állattenyésztés, földművelésről stb. szabadelőadásokat tartottam s tartok. A gazdálkodásban gyakorlatilag is igyekeztem a hangoztatott elméleteket érvényesíteni.“

A községben az épületek építésénél utasításokkal, rajzokkal, tanácsokkal szolgált, hogy erős, egészséges legyen a nép. A gyümölcsfák nemesítését nemcsak a faiskolában, hanem a gazdák telkein is gyakorolta. A községben felsőbb engedéllyel kétszer tartott kosárfonó tanfolyamot. Ezenkívül gazdasági faeszközök készítésére is megtanította a józan, törekvő embereket és ifjakat, továbbá méhkas készítésre. Az iskola részére két gyalúpadot készíttetett, minek segélyével sok házi-, gazdasági eszköz készült időnk folytán.

Hogy mindezekben eredményes lehessen munkája, Ő maga is résztvett a tanítók részére rendezett gazdasági tanfolyamokon.

Élete működéséből amint látható és megállapítható, tanítványainak és népének mind lelki, szellemi, mind anyagi életének, javainak munkálásában lelkesen, odaadólag és jóakarátólag résztvett és így lett tanítói működése áldottá, boldogítóvá és kegyelettel emlékezetessé.

Amint szép, áldásos és termékenyítő volt tanítói élete és munkássága, úgy családi élete is boldognak, szerencsésnek és áldottnak mondható. Két házasságából hét gyermeke származott. Első feleségétől két leány, kik anyjukkal együtt régen pihennek. Második felesége Koronka Lotti, a nagynevű Koronka József, egykori gimn. igazgató unokája. 1894. június 27-én léptek házassági frigyre. Őt gyermek született e békés, együttérző házassági szövetségből u. m. Béla, Margit, Gyula, Anna és László. Az első és utolsónak jól működő asztalos műhelyük van és mint érettségizett emberek, jólkészültséget, tudományt, míveltséget vittek iparukba, amely annál keresettebb.

Mint erős Ároni családból és régi, tősgyökeres székely nemesi családból sarjadt fiak és lányok, egyházunkat és fajunkat

híven szerető és lelkesen munkáló tagok mind és így mint erős pillérek, jelenben a társadalomnak mind hasznos tényezői.

Adja Isten, egész életükben méltók lehessenek édes apjukhoz és derék őseikhez, hogy így Isten áldása is rajtuk és övéiken lehessen.

Jó néhai Derzsi Gábor! gyöngének látszó törekeny testedben erős lélek lakozott, miáltal éltedben ha lankadtál is, de soh e csüggedtél, hogy is csüggedtél volna, mikor magad írtad ezelőt 24 évvel biztatásúl: „küzdve küzdj, bízva bízzál“.

Ilyen lelki biztatásokkal élő ember, ki egész életét iskolája, községe, hazája, egyháza, embertársa és családjá boldogítására, nemes céljaira áldotza, szentelte, az Ur színe előtt is méltán mondhatja: „Senki vádat nem mondhat rám, mindent megtettem amivel tartozám“.

Az O hite szerint, nyugodt lélekkel várhatta ezen égi szavakat: „Jól vagyon jó és hív szolgám, ha kevesen hív voltál, többre bízlak ezután“.

Péter Sándor.

Kedves hugom!

(Lelkipásztori levél.)

Nem lévén itthon lelkipásztorunk, a tegnap helyette egy 8 hónapos kis gyermek koporsójánál a lelkési szolgálatot én végeztem. Elsőszülött fiúgyermek és egyetlen is vala. A temetés mindig nehéz kötelesség volt nekem, kivált ha sokgyermekes apát vagy anyát kellett temetni és utánuk még szegénység is maradt. Nem kicsiny dolog az se, ha öregek gyámola hal meg, vagy igazán szeretett élettárs.

A temetés gyásszal van egybekapcsolva, amikor az érző szívnek fájdalma, a léleknek keserősége, az elmének töprengése, vajudása, tépelődése van. Egyszóval azt mondhatjuk, hogy a vesztés alkalmával a test is, a lélek is beteg. Igazi lelkifájdalom azonban ezer meg-ezerféle esetben állhat elő az emberek fiainál, lányainál és ilyen lelki fájdalmaknál az elcsüggedés, a folytonos töprengés nem szokott jót eredményezni, sőt rosszat szül a szakadatlan aggodalom és búslakodás.

Jó és találó mondása van a magyar népnek a legnagyobb baj közepette is, midőn így szól: „*Segíts magadon és Isten is megsegít*“.

Ha baj, ha betegség van, a józan ész, az életrealitás a gyógyításról gondolkodik mindenek előtt. Orvosság minden bajra szokott lenni általában. — Testi, lelki, szívbeli bajok mind gyógyíthatók, hála Istennek, csak igazán kell akarni a gyógyítást, és ésszerűen kell hozzáfogni s híven, odaadóan végezni az egész kezelést.

Kitartás, jóakarát kell hogy társulva legyen az Istenben való erős hittel és bizalommal kapcsolatban, és biztos siker fogja koronázni törekvésünket.

Nem szabad kételkedőnek, kicsinyhitűnek lenni az embernek még a legnagyobb fájdalomban, keserűségben és elhagyatottságban sem, mert a kételkedés, kishitűség romlásba, pusztulásba szokott sodorni.

Mi emberek mind Isten gyermekei vagyunk, Isten tehát mindnyájunknak Atyja, még pedig hitünk szerint szerető édes Atyánk, ki a benne bizó gyermekeit soha el nem hagyja, még a fájdalmak, szenvedések által is javunkat akarja. Megsanyargat igen sokszor felette nagyon, de sohasem erőnk felett. Énekeskönyvünk írása szerint, jól jegyezzük meg: „*Azt bünteti, kit szeret, másképp ez nem is lehet*“.

Nagy és merész szavak és állítások ezek úgy-e? Nagyok, merészek, de igazak és valók.

A hitellen, kevély, önhitt és vakmerő soha — vagy legalább is egy ideig — nem fogja elismerni ez állítások igazságait, de a hívő lélek csendes megadással, sőt megnyugvással zárja szívébe-lelkébe áldott nagy Mesterünk eme vigasztaló szavait: „*Boldogok azok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak*“.

Most Mariska hugom is sír, mert édesanyai érzékeny szívét nagy veszteség érte. Első szülött magzatát veszítette el. Minő boldog tudattal és érzéssel hordozta szíve alatt e kisdedit! Azon édes, boldogságban ringató érzelmekről senki más nem tud számot adni, csak az édes anya egyedül. Ehez fogható nagy boldogság, édes öröm nincs és nem is lehet a földön! Az örömet is, a veszteséget is egyedül az édes jó anya érezi csupán!

Ilyen nagy és jelentőséggel teljes pillanatokban kell az embernek, mint Isten fiának és leányának a vallás védő, felemelő, oltalmazó, megnyugtató és megtartó szárnya alá menekülni, hogy az igaz hit és szent vallás által megnyugvást, megkönnyebbülést találjon, nemcsak e bibliai mondásban: „*Az Úr adta, az Úr elvette, áldott legyen szent neve érette*“, hanem abban is Pál apostollal, hogy: „*bőséges a mi vigasztalásunk a Krisztus által*“, ki nekünk hívő szótátát csak szenvedéseinkben tudjuk megérteni a vallás útján, midőn így szól: „*Jöjjetek énhozzám, kik megfáradtatok, én megnyugosztallak titeket*“.

Valóban igaz, hogy Isten a fájdalom által készíti lelkünket az örök boldogságra. A szenvedések által megpróbál és ha a súlyos megpróbáltatásokban nem esünk kétségbe, hanem könnyeinken keresztül is hívő és bizó lélekkel égre nézünk és a mi jószágos égi Atyánk keblére hajtjuk fejünket, megnyitja Gileád balzsamolajos gazdag tárházát, mi által angyali szárnyakat nyerünk és a sötét fellegekkel borított bánat mezőről mennyei boldogsággal teljes világba emelkedünk.

Nem mese ez kedves hugom, hanem való. Hisz Istennek útjai nem olyanok, mint embernek útjai és gondolatai nem olyanok, mint emberek gondolatai — a nagy próféta szerint.

Erős akarattal, buzgó elhatározással meg kell fordulnia a levertség és bús fájdalom mindent megsemmisítő mezejéről, ahol teste is, lelke is csak szenved s ezáltal magát és szeretteit is ok nélkül emészti és epeшти s követnie kell a hit lobogó fáklyáját, melynek fénye és világa a szeretet, a jócselekedet, a megnyugvás, a lelki békesség és boldogság világába vezérli az Úr Jézus nevében. Úgy legyen.

Sok szenvedés után is hívó ősz pásztor,

vagy

Lelkipásztor.

Az Unitárius Teológiai Akadémia missziós kirándulása.

Május 11-én, szombaton reggel indultunk autóval. Három tanár, 21 hallgató és néhány vendég. Az autó zsúfolásig megtelt, de azért mindenki vidám, mosolygós s alig indulunk el, már felcseng az ének. Mellettünk elfutnak a telefonpóznák, a virágzó fák, a lombosodó erdők. Feltűnik Aranyosszék a maga szépségeivel. Utunk mellett kanyarog az Aries, de csakhamar elmarad. Azután felemelkedünk egy magaslatra, előttünk Marosludas, alattunk a kanyargó Mureş; egyik felől a mezőségi egyhangú hegyei, a másik oldalon a Mureş síkságának varjófészkes, jegenyés, fűzes berkei. Autónk megállás nélkül robog egyik faluból a másikba. Az énekszóra hosszúinges, meztlábás gyermekek bámulnak utánunk. Délután 2 órára kissé fáradtan érünk a székely fővárosba az unitárius esperesi lak elé. Rövid pihenés után meglátogatjuk a város nevezetességeit. Megnéztük a Teleki-könyvtárat is, amelynek 40 000 díszkötésű könyvállománya közül csaknem másfél óráig mutogatta meg az értékesebbeket tartalmazó előadás keretében dr. Gulyás tanár. Azután a város többi nevezetességeit látogattuk meg, míg délután 6 órakor a Nőszövetség gazdagon terített asztalhoz hívott meg teára. Tea után ismét autóra ültünk és elindultunk végső céljaink felé. Gyönyörű helyeken vitt az útunk. Egy erdőközötti kigyózó úton felértünk egy magaslatra s szemünk elé tárult a gyönyörű Nirajmenti vidék egymásba fűződő falvaival, amelyeknek szépségeire koronát tett a lenyugvó nap búcsuzó sugarai-
val. Csakhamar megkezdődtek a kiszállások. Hét egyházközségbe oszoltunk szét. Mindenütt szeretettel vártak. Gálátenibe pl. ünneplő ruhába öltözött ifjak és leányok énekszóval kísérték a papi lakig az odamenőket. Másnap, vasárnap mind a hét egyházközségben a teológiai hallgatók, vagy tanárok tartották az istentiszteletet. A prédikációk mellett, mindenütt voltak üdvözlések és

szavlatok is. A hallgatók a különböző községekben a következőképen voltak beosztva s a következő műsorral szerepeltek:

Gülești: *D. e.* prédikált: Kereki Gábor III., üdvözölt: Kiss Zoltán I., szavalt: Nagy Ferenc I., üdvözlésre válaszolt: Kovács Domokos lelkész. *D. u.* imádkozott: Nagy Ferenc, prédikált: Kiss Zoltán, buzdító beszédet mondott a D. F. Ifjaihoz és elbúcsuzott: Kereki Gábor III.

Târgu-Mureș: *D. e.* énekelt: a Felekezeti Dalárda Kakucs karnagy vezetésével, prédikált: Deák Berta II., énekelt: Bedő Emma énekművésznő, szavalt: Szolga Ferenc II., üdvözölt: Gálfi Lőrinc th. tanár, válaszolt: Halmágyi János esperes, énekelt: a Felekezeti Dalárda Kakucs karnagy vezetésével.

Maiad: *D. e.* prédikált: Benedek Gyula II., üdvözölt: Miklós István I., szavalt: Nagy Sámuel IV., énekelt: egy helybeli asszony, szavalt: két helybeli leányka, válaszolt: Pethő Kálmán lelkész. *D. u.* prédikált: Nagy Samu IV.

Gălățeni: *D. e.* prédikált: Lukácsi Mózes II., kántorizált: Pálfi Károly IV. *D. u.* prédikált: Pálfi Károly IV., üdvözölt: László Attila I., válaszolt: Biró Izsák lelkész, szavalt: Lukácsi Mózes II. és egy helybeli leány, kántorizált: Lukácsi Mózes II.

Mitrești: *D. e.* prédikált: Késmárki Miklós IV., üdvözölt: Nemes Dénes III., szavalt: Bodor András II., üdvözlésre válaszolt: Máthé Zsigmond lelkész. *D. u.* prédikált: Bodor András II. *D. e.* és *d. u.* kántorizált: Nemes Dénes.

Troița: *D. e.* prédikált: Dr. Kiss Elek th. tanár, üdvözölt: Szász Dénes, válaszolt: Pap Gyula lelkész, szavalt: Nyitrai Mózes II. *D. u.* prédikált: Nyitrai Mózes II., előadást tartott: Dr. Kiss Elek th. tanár, búcsubeszédet mondott: Szász Dénes, *d. e.* és *d. u.* kántorizált: Szász Dénes.

Sânvășii: *D. e.* prédikált: Bede Emil, üdvözölt: Nagy Zoltán IV., szavalt: Elekes Endre és egy helybeli lány, üdvözlésre válaszolt: Csongvai Lajos lelkész. *D. u.* prédikált: Nagy Zoltán, szavalt: egy helybeli lány, előadást tartott: Bede Emil s. lelkész, szavalt: Nagy Zoltán IV.

Úgy *d. e.*, mint *d. u.*, mind a hét nyárádmonti községben unitáriusok és nem unitáriusok gyűltek össze igen nagy számmal a templomokba az egy Isten tiszteletére. Minden szív a szeretetben dobbant össze.

Délután a kirándulási hely központjába: Mitreștibe szekerek, kocsik, autók hozták át a kirándulókkal együtt a környező falvak intelligens népét a műsorral egybekötött bálra, melyet a várgatai kulturházban tartottunk meg. Bár kissé elromlott az idő, de azért telt házban tartottuk meg a következő műsorunkat: Az önképzőkör elnök betegsége miatt megnyitót tartott Bede Emil s. lelkész magyar dalokat énekelt a Teológiai Akadémia énekkara Útő Lajos karnagy vezetésével. Két verset szavalt Deák Berta II. éves. Rövid, de tartalmas előadást tartott dr. Kiss Elek th. tanár. Szavalt Nagy Zoltán IV. é. Énekelt Bede Emil s. lelkész. Bezáró

beszédet mondott Máthé Zsigmond lelkész. Konferált Bede Emil. A műsor után reggelig tartó tánc volt. Reggel 8 órakor indultunk hazafelé feledhetetlen, boldog emlékekkel szívünkben. Visszatérve, megnéztük a székely fővárosi Kulturpalota hatalmas orgonáját s azután elbúcsúztunk ettől a szép várostól is és rogtunk a már ismerős, gabonatáblákkal szegélyezett úton, míg délután 4 órakor zuhogó eső üdvözölt hazaérkezésünkkor.

Kirándulásunknak hármas célja volt. I.: Missziós: megismerkedni a néppel, a szeretet ígért hirdetni sorsunk nehézségeiben s népünk az ifjú erőt látva, kitartással, reménnyel tudjon dolgozni a maga és mások boldogságáért. A telt templomok, a kedves fogadtatás és ellátás arra engednek következtetni, hogy ezt a célnkat elértük. II.: Meg akartuk ismerni ezt a vidéket, melyet más úton nem volna mindnyájunknak alkalma megismerni. III.: Harmadik célunk felfrissülni kinn a falusi levegőn s a város nyomott légkörébe egy kis üdeséget hozni magunkkal.

Mi azt hisszük, hogy kirándulásunkat siker koronázta. És ezért a sikerért köszönetet mondunk mindazoknak, kik voltak szívesek segítségünkre állani és minket tárt karokkal fogadni.

Egy th. hallgató.

A mi vérünk.

A vérszövet harmadik eleme a vértestecske, aminek különleges szerepe a vér megalvasztásában áll. Ennek hiányában szenvedők legkisebb sérülésnél elvérezhetnek.

Az így felsorolt vérszöveti elemek természettudományi értelemben vett fajokra jellemzők. Más vörösvérsejtje van a békának, más a kutyának, más a nyúlaknak s így tovább, minnek eredményeképpen az emberi vért könnyen meg tudjuk különböztetni tegyük föl a levágott csirke vértől s így tovább.

Amde ha már a vérvizsgálatnál tartunk, vegyük csak közelebbi megfigyelés alá az embert, mert itt a vérszövet alapanyagában a vérplazmában olyan jellegzetes állandó organikus vegyületek vannak, melyek adott körülmények között döntő jelentőségűek. Míg a figurális elemek a fajokra jellemzők, addig a plazma organikus vegyületei között vannak olyanok, melyek csoportokra tagolódnak. Sőt mindnyájunk előtt ismeretes, hogy nagy vérvesztéséget szenvedett ember vére akárkitől vett vérral nem helyettesíthető, megfelelő csoportba tartozó vért csak megfelelő vérral lehet helyettesíteni. Egyszerű fiziológiai törvény, aminek áthágása halállal jár. Így az emberi vért 4 csoportba osztják, lehet ezt római számokkal jelölni, lehet görög betűkkel, végeredményben fontos az, hogy a harmadik csoporthoz tartozó vért csak harmadik indexszel ellátott vérral lehet helyettesíteni.

Ezelőtt 35 évvel Friedenthal német zoológusnak az az ötlete támadt, hogy egyik állattól vért vett el s az így elveszített

vért más állat vérével própálta pótolni s ekkor észrevette hogy a nyúlvért nem lehet kutyavérrel pótolni, mert az méregként hat. Csak a nagyon közeli rokon állatok vére nincs ilyen erős hatással egymásra. Ha a házinyúl vérsavóját pl. a macska ereibe fecskendezzük, az állat elpusztul, de már a ló és szamár, a kutya és a farkas, a patkány és az egér vérét bátran összekeverhetjük a vörös vérsejtek kárt nem szenvednek. A majmok közül csak az orangutan, gibbon, csimpanz majom vére nem hemolizál az ember vérében, a többi majmok vére méregként hat. Ezek voltak az első vérvizsgálatok. Ekkor még senki sem gondolt arra, hogy tegyük föl Nagyajtán vagy Vaslábón az Úr 1934. évében hatósági segédlet mellet emberek vérét fogják vizsgálni. Pedig a tudomány napról-napra való előhaladásával ma olyan reakciókat is előtudnak állítani, melyek nemzetekig menő rokonságokat kézzelfoghatólag bizonyítanak.

Az ember egyéni sajátosságait tanulmányozva, a tudósok megállapították, hogy bizonyos embercsoport (nemzetet kell érteni alatta) vérsavója és vérsejtjei mindig ugyanazt a sajátosságot mutatják. S éppen az utolsó évek vizsgálatai bizonyították be, hogy egyik ember vérsavója a másik ember vörös vérsejtjeivel ellegzetes biológiai reakciót ad, melynek alapján a vörös vérsejtek összetapadnak — tudományosan aglutinálódnak. Tekintettel arra, hogy ez a biológiai reakció ugyanazon faj két egyede között történik meg és csak a vörösvérsejtekkel, ezért még isohaemoglutinationnak is nevezik.

Ezt a reakciót először Landsteiner végezte el az emberen megállapítván azt, hogy a reakció csak akkor megy végre ha a serum és a vörös vérsejtek megegyeznek. Ilyen alapon az ember vérében kétféle jellegzetes aglutinin serumot találtak meg: egyiket α val, míg a másikat β -val jelölik; ugyancsak a vörösvérsejtekben is 2 féle aglutinogen anyagot találnak, melyek közül egyik nagy A s a másik nagy B-vel van jelölve. A vörös vérsejtek összetapadása csak akkor áll elő, hogyha az α -val jelölt aglutinin az A-vel jelölt aglutinogen anyaggal vegyül, vagy a β -val jelölt aglutinin a nagy B-vel jelölt aglutinogénnel találkozik. Az a serum nem ad reakciót a A-vérrel vagy aglutinogen anyaggal és fordítva a β serum a nagy A aglutinogénnel. Így egy embernek a vérében az α a B-vel nem fordulhat elő, mert a vörös vérsejtek összetapadása halált okoz.

A vérnek ezen jellegzetes élettani sajátosságait figyelembe véve az emberi egyedeket 4 jól meghatározható csoportba oszthatjuk be.

I. Az első csoportba tartoznak azok az emberek, akiknek a vérében sem A sem B aglutinogen anyag nem fordul elő, ezért vörösvérsejtjeik nem aglutinálódhatnak.

II. A második csoportba tartozó emberek vére csak A aglutinogen anyagot tartalmaznak, ezért csak α összetapasztó anyaggal adnak reakciót.

III. A harmadik csoport a B aglutinogen anyaggal van jellemezve, csak a β -anyaggal ad reakciót.

IV. A negyedik csoportba tartozók vére úgy az A mint a B aglutinogen anyagot tartalmazza, tehát akár α akár β -val reaktív ad. Ha akárkítől vért veszünk s azt ilyen alapon megvizsgáljuk, akkor a 4 csoport valamelyikébe fog tartozni; máskülönben a vérátömlesztésnek is ez a tudományos alapja.

Azonban van ennek a négy csoportba való osztásnak egy másik, nemzetiség szempontjából óriási jelentősége, mert ha tegyük föl 500 egy nemzethez tartozó ember vérének megvizsgáljuk, akkor azt fogjuk látni, hogy az 500 emberből 280 a II. csoportba tartozik, 60 a III. csoportba és 180 a IV. csoportba, ebből kiszámítjuk a biológiai index számot, ami az előző eredményekből nem más

$$\text{mint } \frac{A + AB}{B + AB} = \frac{280 + 180}{60 + 180} = \frac{460}{240} = 2:8$$

(Bef. folyt. következik).

A magyarországi unitáriusok.

A XVI. században az önálló Erdély területén elindult unitárius mozgalom átcsap a határokon és Magyarországon is számos gyülekezet alakul. Ezek nem tömörülnek egyházi szervezetbe, egymástól sokszor nagyon távol élnek s a változó idő viharaival nem tudnak megküzdeni. A török veszedelem és a német uralom, a többi protestáns felekezetek féltékenysége és az egyre erősödő ellenreformáció egyforma veszedelmet jelent számukra. Részint korábban, részint később, de a XVII. század végére majdnem mindegyik elelézik.

Közel másfélszáz esztendő múlva, 1848-ban, a magyar szabadságharc idején megtörténik Erdély és Magyarország uniója: egyesülése; és az unitárius vallás Magyarországon is törvényesen bevett vallásnak nyilvánítatik. Ebben az időben Magyarországon alig él unitárius. Számuk azonban lassan gyarapodni kezd. A szabadságharc szele letelepített néhányat. A kiegyezés kora után számuk rohamos növekedésnek indul. Az erdélyi központi hivatalok beleolvadnak a budapesti, most már országos központba s az ott szolgálatot teljesített unitárius tisztviselők Budapestre, az ország fővárosába költözködnek. Velük együtt telepszik meg ottan *Buzogány Áron* tanár és lelkész, akit a vallás és közoktatásügyi minisztériumba, az unitárius ügyek referensének neveznek ki. Házában a budapesti unitáriusok otthont találnak. Házi istentiszteleteket tart, majd gyermeke keresztelőjére a fővárosba felhívott barátja és külföldi tanulmányútjának osztályostársa *Ferencz József*, akkor kolozsvári lelkész, 1869-ben megtartja az első nyilvános unitárius istentiszteletet. A központosított magyar élet egyre több embert gyűjt össze a fővárosba s így a kicsi unitárius szórványgyülekezet

is fejlődésnek indul. Kolozsvári lelkészek tartanak egyelőre istentiszteleteket, amelyeken az országban szétszórta élő hívek is nagy számban vesznek részt. A leányegyházközség élete szépen virágzik s álmaik beteljesedését látják, amikor *Derzsi Károly* személyében első rendes lelkészüket is üdvözölhetik. A pásztort kapott nyáj legnagyobb gondja az Úr hajlékának felépítése, mely a főváros által adományozott V. Koháry u. 2—4. sz. telken 1890-ben befejezést nyert. A budapesti gyülekezet életét élénk figyelemmel kísérik angol unitárius testvéreink s annak szükségleteihez éveken keresztül anyagi segítséget is nyújtanak. A hajlékot talált gyülekezet szépen gyarapszik s felköltözött erdélyi hívek mellett soraikban olyanokat is találunk, akiket a hit és meggyőződés ereje hozott táborunkba. A gyülekezet által kiadott *Unitárius Kis Könyvtár* füzetei is igen alkalmasak arra, hogy az unitárius gondolat mély tartalmát más felekezetű hívek között is ismertessék. *Derzsi Károly* után rövid ideig *Gál Miklós*, majd utánna a lelkészi pályáját a polgári gyülekezetben megkezdett s angliai tanulmányai után néhány évig Torockón lekipásztorkodott, *Józan Miklós* lép a gyülekezet szószékére, melyről még ma is hirdeti az egy igaz Istennek ígét. A századfordulón a gyülekezet tagjainak száma már ezer körül jár s szépen fejlődve, rendszeres egyházközségi életet élve folytatják munkájukat a gyülekezeti életet szépen kiegészítő — a XX. század legelején alakult — budapesti *Dávid Ferenc* Egylettel együtt, egészen a világháború kitöréséig.

A XIX. század utolsó negyedében vidéken is újra elindul az unitárius élet. Részben erdélyi elszármazott unitárius családok révén ismerkednek meg vele, de főként a budapesti, vidékre is kisúgárzó unitárius munka érezteti termékeny hatását. Itt ott áttérési mozgalom is jelentkezik s az unitárius vidéki gócpontok száma egyre növekedőben van. Ezek közül a helyek közül három helyen lassan rendszeres egyházközségi élet alakul ki. *Polgárdi* imaházat épít, *Hódmezővásárhely* és *Füzesgyarmat* szép nagy templomot és iskolát emel, s mind a három helyen virágzó egyházközségi élet indul meg rendes gyülekezeti lekipásztorok vezetése mellett. Ez a három vidéki gócpont szépen fejlődve éli életét a világháborúig. Az említett három kialakult rendes egyházközség mellett még számos helyen indul el az unitárius élet, részben a XIX. sz. végén, részben a XX. sz. legelején, melyek közül *Dévaványa*, *Mezőberény* és *Hetes* unitárius népiskolát is tart fenn, *Vilonya* kis imaházat alakít Istentiszteletei számára, de *Oroszáza*, *Somogyhatvan*, *Magyarlad*, *Felsőireg*, *Mezőtur* stb. helyeken is elinduló unitárius szórványokkal találkozunk, melyeknek egy része kisebb, másrésze nagyobb, százon felüli lélekszámmal éli életét. Sajnos, hogy egyik legszebben virágzó leányegyházközség: *Oroszáza* minden templomépítésre összegyűjtött pénzét elnyelte a legtöbb említett helység unitárius mozgalmával együtt a mindent felörlő és tönkretévő világháború.

A nagy esztendei vérontás a fővárosban és a vidéken egy-

aránt érezteti hatását. A kicsiny unitárius egyház sok fia áldozt^a életét a haza szent eszménye oltárán. A világháború alatt a menekülni kényszerült erdélyi lakosság egy része néhány hónapot^t magyarországi megyékben töltött s különösen Békés vm. egyes részében voltak erdélyi unitárius falvak menekültjei elhelyezve, akikre s lelkészeik közül is nehányra Békésben ma is szeretettel emlékeznek vissza. Nem egy a hívek közül visszamaradt és gyarapította a letelepültek számát.

A világháború és az azt követő forradalmi idők szűk mederbe szorították az unitárius életet. A budapesti gyülekezet nagy változáson ment keresztül. Közvetlenül a világháborút megelőző időkben igen sokan költöztek fel a fővárosba. Ez a folyamat tovább tart a háború ideje alatt s számban igen meggyarapítja unitárius számát a békekötés után Magyarországra repatriáltak serege. Ennek az utóbbi csoportnak számát pontosan még ma sem tuejük megállapítani, de számuk legalább 1000—1500 lélekre, ha nem többre tehető. Ezeknek legnagyobb része, ha esetleg átmenetileg is, szintén Budapesten telepedett le. Így a rend helyreállása után az 1920. évi népszámlálás Budapesten már 2828 unitárius lelket talál. Ez a szám a huszas évek elején még gyarapszik a repatriáltakkal s az ebben az időben kb. 100—150 zsidó felekezetből áttérttel. Ugyanakkor, amikor a budapesti unitáriusok száma még 1920 után is gyarapodóban van, ezzel egyszerre egy másik folyamat elindulását is szemlélhetjük, mikor is a rendes állásba elhelyezkedett s főként kisesebb pozíciókat elfoglaló híveink igen nagy része kezd elhagyni a fővárost s részben vidéken, de legnagyobb számmal a budapestvidéki rohamos fejlődésnek indult kisebb kertvárosokban telepszik le, mert itt könnyebb a megélhetése, s faluhoz szokott híveink otthonosabb környezetben érzik magukat. Kis kertben és udvarban dolgozgatnak, sokan házat építenek s kezdik megszokni a sors által számukra juttatott új életet. Az idegenbe került ember első útja a templom felé vezetett, mert a lekipásztor volt az egyetlen, akit barátként és régi ismerősként az idegen emberrengetegben üdvözölhetett. A rohamosan megszorított munkát egy ember elvégezni képtelen. *Józan Miklós* lelkész, aki egyben a magára maradt kilencedik egyházkör esperese 1920-ban *Biró János* személyében másodlelkészt kap maga mellé, s ünnepnapokon kétszer is istentiszteletet tartanak, hogg a meggyarapodott gyülekezet számára az úrvacsorai kenyeret és bort kioszthassák. A budapesti gyülekezetre fontos feladatok hárulnak. Ma ő a központ, a magyarországi unitarizmus szellemi arcát rajta szemlélhetjük. A Kohári utcai templom szűknek bizonyul s egyes kerületekben délutáni Istentiszteleteket is tartanak. A *hitoktatás* a meggyarapodott gyermekek számával egyenes arányban gyarapodik s azok ellátása és tanítása a nagy távolság és százféle iskolákba való szétszórtságuk miatt a legnagyobb nehézségek elé állítja lelkészeket.

(Folyt. köv.)

Rovatvezető: Ifj. Hadházi Sándor.

Házasság. Nagy Szendi úrhölgy és Gál Ernő a dicsősámtmartini Nitrogén-gyár főmérnöke április hó 22.-én, húsvét másodnapján tartották esküvőjüket Clujon. Az egyházi szertartást Dr. Varga Béla egyh. főjegyző végezte. Sok szerencsét kívánunk az új párnak!

Eljegyzés. Gyallay Pap Sándor író, f. április 28.-án eljegyezte Elekes Juditot — Dr. Elekes Dénes isk. f.-gondnok fia bájos leányát Cristuron: I. G. Duca. Ugy az örömszülőknek, mint az ifju jegyespárnak sok szerencsét kívánunk a jó Istennek minden áldásával.

Lelkészi áthelyezés. Fülöp Zoltán iclandi lelkész, május 5.-én köszöntött be új állomáshelyén Vadu-n. — Ugyanekkor volt beköszöntője Péterfy Mihály lelkésznek Jacodon, ahova a hívek bizalma hívta el Suplacról. Isten áldása és híveiknek szeretete kísérje fiait új parochiájukon!

Bedő Árpád vadu-i lelkészt püspök úr Islauba helyezte át ápr. 28-i hatállyal. Sok, sok szerencsét az új munkahelyen!

Nyugdíjbavonulás. Fekete József islau-i lelkész, 40 éves hűséges szolgálat után nyugalomba vonult. A püspök úr leiratában elismerését fejezte ki nyugalomba vonuló afiának azért a buzgó- és fáradhatatlan munkáért, amit hívei körében olyan nagy szeretettel végezett hosszú lelkipásztori működése alatt. Kívánjuk, hogy a jólmegérdemelt nyugalmat sokáig, jó egészségben élvezhesse!

Püspöki vizsgálat. Püspök úr junius első napjaiban az Odorheiu-i egyh.-kör több egyházközségében vizsgálatot fog tartani.

Bölöni Farkas Sándor: „Utazás Észak-Amerikában“ című műve újból megjelent Dr. Kiss Elek theol. tanár előszavával és kiadásában. Kapható a kiadónál. Ára 40 lei.

Változás a D. F. E. tisztí karában. Szentiványi Sándor lemondott a D. F. Egylet titkári és az U. K. szerkesztői állásáról. Helyébe a közgyűlés jóváhagyásának reményében a

központi választmány *Benczédi Pál* főgimnáziumi vallásnárt választotta meg. A választmány továbbá felkérte és megnyerte lapunk főmunkatársának *Gyallay Pap Domonkost* a kiváló népies író.

Gyász hírek. *Özv. Lukácsi Zsigmondné sz. Boros Zsuzsánna* márc. 29.-én 79 éves korában Turdeni-ben jobblétre szenderült. Főtisztelendő püspök úr édestestvérét, *Dr. Lukácsi József* afia édesanyját veszítette el az elhunytban. — *Özv. Sándor Józsefné sz. Kiss Néria* az I. G. Duca-i gimn. igazgatójának özvegye máj. 6.-án hosszas szenvedés után 85 éves korában elhunyt. Leánya volt néhai *Kiss Mihály* arcuşi esperes, neves egyh. íróknak; az I. G. Duca-i jótékony nőegylet t. b. alelnöke, tevékeny tagja. *Márkos Albertné és Szentmártoni Kalmánné* gimn. tanár afiai feleségei édesanyjukat, hét unokája szerető nagyanyjukat gyászolják a megboldogultban. Az I. G. Duca-i társadalom osztatlan részvéte mellett helyezték örök nyugalomra.

Sz.: 472—1935. U. P.

Unitárius Püspök.

Pályázat az ádamosi papi állásra.

A 300—1935. sz. alatt körlevélben az ádamosi papi állásra hirdetett pályázatot megismételelem. A feltételek és a javadalom ugyanazok s bármelyik lelkészi irodán megtekinthetők. A törvény értelmében és a 300 sz. hirdetés szerint főszerelt pályázatokat Gvidó Béla küllőköri esperes afiához június 8. napjáig be kell nyújtani. Később érkezők nem fogadhatók el.

Cluj, 1935 május 20.

Dr. Boros György s. k.
püspök.

Pályázati hirdetés. Az Egyetemes Unitárius Lelkészkör ezennel pályázatot hirdet egy „Unitárius Induló” zenéjének és szövegének megírására. Pályadíj 1050 Lei külön a szöveg és 1050 Lei külön a zenei rész jutalmazására. Együtt 2100 Lei. A mű megírásánál szemelőtt tartandó unitárius hitelveink szelleme. A mű terjedelme az általánosan ismert indulók terjedelmének feleljen meg s kiválóan alkalmas legyen ifjusági és más énekkarainkban s kirándulásokon való használatra. Pályázhat bárki, aki magát arra hivatottnak érzi. Pályamunkák zárt borítékban, idegen kézírással, jeligével az Egyetemes Lelkészkör elnökéhez (*Pál Dénes* lelkész *Simonesti j. Odorheiu*) küldendők. Határidő 1935 szept. 30. *Simonesti, 1935 április 10. Pál Dénes* e. lelkészköri elnök, *Fekete Lajos* e. lelkészköri jegyző.

Szerkesztői üzenetek.

Szerkesztői üzenetek. — I. D. Húsvéti verse tárgyalmaz miatt nem jöhetett. — L. M. Már kaptunk előbb tudósítást a missziói kirándulásról. Költeményeit rendre közöljük. Kéziratok visszaküldésére nem vállalkozhatunk.

Az Unitárius Közlöny megjelenik havonta. Szerkesztő: Benczédi Pál